

Datum van inontvangstneming : 10/11/2025

Zaak C-609/25 [Hanov]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

12 september 2025

Verwijzende rechter:

Rayonen sad Burgas (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

5 september 2025

Verzoekende partij:

„E.M.” **

Verwerende partij:

A.M.A.

Het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing is ingediend ter uitvoering van beschikking nr. 4896/05.09.2025 [OMISSIS] van de Rayonen sad Burgas (rechter in eerste aanleg Burgas).

[OMISSIS]

I. Partijen

- Verzoekster – „E.M.” ** [OMISSIS]
- Verweerder – A.M.A., [OMISSIS]

II. Voorwerp van het geding:

1. De gerechtelijke procedure werd ingeleid naar aanleiding van een beroep van „E.M.” ** [OMISSIS] tegen A.M.A. [OMISSIS] strekkende tot vaststelling dat verzoekster vorderingen op verweerder ter hoogte van het

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

navolgende bedrag heeft die voortvloeien uit een kredietovereenkomst voor de financiering van goederen [OMISSIS], gesloten op 18 januari 2023 [met] [OMISSIS] A.M.A. [OMISSIS], waarbij de vordering uit hoofde van de kredietovereenkomst op grond van de overeenkomst inzake de verkoop en afstand van vorderingen (cessie) van 13 december 2023 aan verzoekster werd gecedeerd: 2 065,44 lev (BGN) als hoofdsom voor verschuldigde termijnen in de periode van 18 mei 2023 tot en met 18 mei 2024 en 843,34 BGN als vergoedende rente voor verschuldigde termijnen in de periode van 18 mei 2023 tot en met 18 mei 2024 alsook 177,30 BGN vergoeding wegens betalingsachterstand in de periode van 18 mei 2023 tot 19 april 2024, vermeerderd met de wettelijke rente over de hoofdsom vanaf de datum van indiening van de vordering bij de rechter – dat wil zeggen 20 mei 2024 – tot de volledige aflossing van de schuld; deze vorderingen zijn het voorwerp van betalingsbevel nr. 1649/21.05.2024 in civiele zaak nr. 3164/2024 van de rechter in eerste aanleg Burgas.

III. Feiten

III.1. [OMISSIS]

III.1.1. [Argumenten van verzoekster in eerste aanleg]

1. In het verzoekschrift wordt gesteld dat verweerder op 18 januari 2023 met ***** een kredietovereenkomst voor de financiering van goederen [OMISSIS] heeft gesloten, op basis waarvan hem een lening werd verstrekt ten bedrage van 4.286,75 BGN voor de aankoop van mobiele telefoons en in welke overeenkomst de kredietnemer zich ertoe verbond dit bedrag samen met de contractueel overeengekomen rente in de periode tot 18 januari 2025 in 24 maandelijkse termijnen terug te betalen. De kredietnemer heeft een deel van de maandelijkse termijnen terugbetaald en is vervolgens gestopt met zijn betalingen. De vordering uit hoofde van de overeenkomst werd door ***** aan ***** overgedragen op basis van een overeenkomst inzake de verkoop en afstand van vorderingen (cessie) van 13 december 2023. Tevens wordt betoogd dat verzoekster overeenkomstig de dwingende bepalingen van artikel 99 ZZD [Zakon za zadalzheniata i dogovorite (wet inzake verbintenissen en overeenkomsten)] de schuldenaar op 11 september 2023 een kennisgeving over de cessie heeft gestuurd. De brief werd ongeopend teruggestuurd met de aantekening „niet afgehaald”. De rechtbank wordt verzocht vast te stellen dat de schuldenaar op de hoogte is gesteld doordat hij samen met het verzoekschrift de kennisgeving heeft ontvangen. Gevorderd wordt om verweerder te veroordelen tot betaling aan de cessionaris van het resterende bedrag van de verschuldigde hoofdsom vermeerderd met de contractueel overeengekomen vergoedende rente en vertragsrente.

III.1.2. [Argumenten van verweerder in eerste aanleg]

2. Verweerder heeft een schriftelijke repliek ingediend waarin [OMISSIS] hij de vordering ten gronde bestrijdt en ook de hoogte van het bedrag betwist. [Hij verklaart] dat [OMISSIS] [hij] niet heeft ingestemd met het sluiten van de litigieuze kredietovereenkomst voor de financiering van goederen en daarom de geldigheid ervan betwist. Voorts wordt betoogd dat de ondertekening door verweerder – zowel op de overeenkomst als op de bijlagen daarbij – ontbreekt, dat [verweerder] de goederen – mobiele telefoons – niet heeft ontvangen en dat er sprake is van misbruik van persoonsgegevens. Over de vervroegde vervaldatum van de lening en over de cessie heeft nooit op behoorlijke wijze een kennisgeving plaatsgevonden.

III.2. Door de rechtbank na onderzoek van de beweringen van de partijen over de feit en het verzamelde bewijsmateriaal vastgestelde feitelijke situatie

3. Overgelegd is een kredietovereenkomst ter financiering van goederen [OMISSIS] van 18 januari 2023 tussen ***** en verweerder als kredietnemer. Uit deze overeenkomst blijkt dat aan verweerder een krediet van 4 286,75 BGN werd verstrekt voor de aankoop van twee mobiele apparaten – **** PRO 128 GB – en voor het afsluiten van een verzekering bij „*****” EAD en „*****” – EAD „Standard +” voor personen van 18 tot 64 jaar – met een eenmalige verzekeringspremie ter hoogte van 506,75 BGN en dat verweerder zich verplichtte om het geleende bedrag vermeerderd met de verschuldigde vergoedende rente volgens het aflossingsschema binnen 24 maanden na de beschikbaarstelling ervan terug te betalen. Er werd een vaste rente van 29,52 % per jaar en een jaarlijks kostenpercentage van 33,86 % vastgelegd. De overeenkomst ging vergezeld van een aflossingsschema, de algemene voorwaarden van de bank, een bevestiging van ontvangst van precontractuele informatie, een Europees standaardformulier voor informatie over consumentenkrediet met een beschrijving van de parameters van de overeenkomst, een aanvraag voor toekenning van een krediet voor de aanschaf van goederen, informatie over de verwerking van persoonsgegevens en een toestemmingsverklaring voor de verwerking van persoonsgegevens, een verklaring ten behoeve van de automatische uitwisseling van financiële informatie overeenkomstig artikel 142s, lid 1, punt 1, DOPK [Danachno-osiguriteln protsesualen kodeks (wetboek van rechtsvordering in fiscale en socialezekerheidszaken)], een vermogensopgave en verklaring over verbonden personen alsook een individuele aanvraag voor een groepsverzekering. De bovengenoemde documenten werden als kopie van een elektronisch document ingediend, [OMISSIS] met [OMISSIS] een gewaarmerkte elektronische handtekening [OMISSIS] op de laatste pagina.
4. Er is een factuur van „*****” EOOD van 19 januari 2023 overgelegd, met daarop de prijs van de apparatuur en een betaling per bankoverschrijving [OMISSIS].

5. Er is een overeenkomst over de verkoop van vorderingen (cessie) van 21 maart 2023 overgelegd, waaruit blijkt dat ***** haar vorderingen en rechten aan ***** heeft gecedeerd en uit een bijlage bij deze overeenkomst blijkt dat specifiek de vorderingen tegen verweerder uit de consumentenkredietovereenkomst [OMISSIS] van 18 januari 2023 gecedeerd werden.

Er is een volmacht overgelegd waarmee de cedent de cessionaris machtigde om de debiteuren in kennis te stellen van de cessie. Er is een kennisgeving aan verweerder overgelegd, maar niets wijst erop dat deze aan hem is betekend.

6. Uit de resultaten van het rapport van de boekhoudkundige deskundige van de rechtbank blijkt dat volgens het afschrijvingsschema de volgende bedragen op de hoofdsom verschuldigd zijn: voor termijn nr. 1/18.02.2023 tot termijn nr. 16/18.05.2024 – 2 572,91 BGN. Totaal tot en met 18 mei 2024 verrichte betalingen voor de hoofdsom – 507,47 BGN; Totaalbedrag van de op 18 mei 2024 op de hoofdsom verschuldigde termijnen – 2 065,44 BGN; Tussen 18 mei 2024 en 4 juni 2025 zijn er geen betalingen gedaan op de hoofdsom, dus het bedrag blijft ongewijzigd op 2 065,44 BGN. Volgens het aflossingsschema bedraagt het bedrag van de contractuele rente van termijn nr. 4/18.5.2023 tot en met termijn nr. 16/15.5.2024 in totaal 843,34 BGN. De verdragingsrente verschuldigd op de hoofdsom voor de periode van 18 mei 2023 tot en met de datum van het verzoek als bedoeld in artikel 410 GPK [Grazhdanski protsesualen kodeks (wetboek van burgerlijk procesrecht)] – namelijk 20 mei 2024 – bedraagt 177,30 BGN.
7. In het onderhavige geval werd een jaarlijks kostenpercentage vermeld van 33,86 %, waarin de verplichting om een eenmalige verzekeringspremie ter hoogte van 506,75 BGN te betalen niet was inbegrepen, zodat een berekening volgens de toepasselijke formule een percentage van meer dan 50 % oplevert. De verwijzende rechter heeft vastgesteld dat het in de kredietovereenkomst vermelde jaarlijks kostenpercentage onjuist is, hetgeen in strijd is met artikel 11, lid 1, punt 10, ZPK [Zakon za potrebitelskia kredit (wet op het consumentenkrediet)], aangezien de overeenkomst weliswaar formeel een jaarlijks kostenpercentage op het wettelijk voorgeschreven niveau vermeldt, maar in dit percentage niet alle kosten voor de consument zijn meegeteld en het dus niet overeenkomstig de wet is berekend. Rekening houdend met deze omstandigheden en met punt 2 van het dictum van het arrest van het Hof (Negende kamer) van 21 maart 2024 in zaak C-714/22, stelt de verwijzende rechter vast dat in de betrokken consumentenkredietovereenkomst het werkelijke bedrag van het jaarlijks kostenpercentage niet wordt vermeld, wat erop neerkomt dat dit percentage helemaal niet wordt vermeld en artikel 11, lid 1, punt 10, ZPK wordt geschonden met als gevolg dat de volledige overeenkomst krachtens artikel 22 ZPK ongeldig is. Aangezien deze overeenkomst daarom ongeldig/nietig is, is verweerder alleen de terugbetaling van het ontvangen

en niet terugbetaalde nettobedrag van het krediet verschuldigd, maar niet de rente, vergoedingen, contractuele boetes of andere kosten die uit deze overeenkomst voortvloeien (artikel 23 ZPK).

IV. Toepasselijke wettelijke bepalingen

A. Nationaal recht

IV.A.1. *Zakon za potrebitelskia kredit (Bulgaarse wet inzake consumentenkredietovereenkomsten; hierna: „ZPK”)*

8. **Artikel 11** (1) De consumentenkredietovereenkomst wordt in begrijpelijke taal opgesteld en bevat:

10. het jaarlijkse kostenpercentage en het totale door de consument te betalen bedrag, berekend bij het sluiten van de kredietovereenkomst; alle hypothesen die zijn gebruikt bij de volgens de methode van bijlage 1 uitgevoerde berekening van dit percentage, worden vermeld;

9. **Artikel 22** [OMISSIS] Bij niet-naleving van de voorschriften van artikel 10, lid 1, artikel 11, lid 1, punten 7 tot en met 12 en 20, en lid 2, en artikel 12, lid 1, punten 7 tot en met 9, is de consumentenkredietovereenkomst ongeldig.

10. **Artikel 23** Wanneer de consumentenkredietovereenkomst ongeldig wordt verklaard, hoeft de consument alleen het nettobedrag van het krediet terug te betalen; hij is noch rente noch andere kredietkosten verschuldigd.

IV.A.2. *Zakon za zadalzheniata i dogovorite (Bulgaarse wet inzake verbintenissen en overeenkomsten; hierna: „ZZD”)*

11. **Artikel 34** [OMISSIS] Als de overeenkomst nietig wordt verklaard of wordt betwist, is elke partij verplicht aan de wederpartij alles terug te geven wat van haar werd verkregen.

12. **Artikel 55** Hij die iets zonder rechtsgrond heeft verkregen of iets heeft verkregen uit hoofde van een rechtsgrond die niet tot stand is gekomen of die heeft opgehouden te bestaan, is verplicht dit terug te geven.

13. **Artikel 99** De schuldeiser kan zijn vordering cederen, tenzij de cessie onrechtmatig is krachtens de wet, de overeenkomst of de aard van de vordering.

De gecedeerde vordering wordt overgedragen aan de nieuwe schuldeiser samen met de bijbehorende rechten, zekerheden en andere elementen, met inbegrip van reeds verschuldigde rente, tenzij anders overeengekomen.

De eerdere schuldeiser moet de schuldenaar op de hoogte brengen van de cessie, moet hem alle documenten die hij bezit verstrekken waarmee de vordering kan worden onderbouwd en moet de cessie schriftelijk bevestigen.

De cessie wordt ten opzichte van derden en de schuldenaar van kracht op de dag waarop deze door de eerdere schuldeiser aan laatstgenoemde is meegedeeld.

14. **Artikel 100** Indien de cessie onder bezwarende titel geschiedt, is de schuldeiser aansprakelijk voor het bestaan van de vordering op het tijdstip van de cessie. Hij is niet aansprakelijk voor de kredietwaardigheid van de schuldenaar, tenzij hij zich daartoe heeft verbonden, en dan slechts tot het bedrag dat hij als tegenprestatie voor de gecedeerde vordering heeft ontvangen.
15. De **artikelen 26 tot en met 35 ZZD** hebben als opschrift „Ongeldigheid van rechtshandelingen” en regelen twee soorten ongeldigheid, te weten nietigheid en vernietigbaarheid.
16. **Artikel 26** [OMISSIS] Overeenkomsten die in strijd zijn met de wet of die de wet omzeilen, evenals overeenkomsten die in strijd zijn met de goede zeden, met inbegrip van overeenkomsten over niet opengevallen nalatenschappen, zijn nietig. Ook overeenkomsten met een onmogelijk doel, overeenkomsten waarvoor wilsovereenstemming, de door de wet vereiste vorm of de rechtsgrond ontbreekt en schijntransacties zijn nietig. Het bestaan van een rechtsgrond wordt weerlegbaar vermoed.

[OMISSIS]

De nietigheid van afzonderlijke delen van een overeenkomst leidt niet tevens tot de nietigheid van de overeenkomst als deze delen van rechtswege worden vervangen door dwingende wettelijke bepalingen of als kan worden aangenomen dat de rechtshandeling ook zonder de nietige delen tot stand zou zijn gekomen.

17. **Artikel 27** Overeenkomsten die zijn gesloten door handelingsonbekwame personen of door hun vertegenwoordigers in strijd met de bepalingen die op hen van toepassing zijn, alsmede overeenkomsten die zijn gesloten op grond van dwaling, bedrog, bedreiging of in een extreme noodsituatie, zijn vernietigbaar.

B. Unierecht

IV.B.1. *Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad*

18. **Artikel 10** In de kredietovereenkomst te vermelden informatie

[...]

2. In de kredietovereenkomst worden op duidelijke en beknopte wijze vermeld:

g) het jaarlijkse kostenpercentage en het totale door de consument te betalen bedrag, berekend bij het sluiten van de kredietovereenkomst; alle bij de berekening van dit percentage gebruikte hypothesen worden vermeld;

19. **Artikel 23** Sancties

De lidstaten stellen de regels vast inzake de sancties die gelden voor inbreuken op de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen, en nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

IV.B.2. *Arrest van het Hof (Negende kamer) van 21 maart 2024 in zaak C-714/22*

20. In zijn arrest heeft het Hof de tweede vraag als volgt beantwoord:

Artikel 10, lid 2, onder g), en artikel 23 van richtlijn 2008/48 moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich er niet tegen verzetten dat een consumentenkredietovereenkomst, wanneer zij geen jaarlijks kostenpercentage vermeldt waarin alle in artikel 3, onder g), van deze richtlijn bedoelde kosten zijn opgenomen, wordt geacht rente- en kostenvrij te zijn, zodat de betrokken consument in geval van nietigverklaring van die overeenkomst alleen het geleende kapitaal hoeft terug te betalen. In artikel 1 van de verordening* is het doel ervan vastgelegd, namelijk vast te stellen op welke manier instanties die bevoegd zijn voor het openbaar personenvervoer, in het licht van het Gemeenschapsrecht, voor kunnen zorgen dat, in vergelijking met een volledig vrije marktwerking, onder meer het aantal, de veiligheid en de kwaliteit van de diensten van algemeen belang toenemen en deze diensten worden verzekerd tegen een lagere kostprijs.

* NvdV: De door de verwijzende rechter in deze zin aangehaalde passage komt overeen met artikel 1 van verordening (EG) nr. 1370/2007.

21. In punt 52 van het arrest in zaak C-714/22 heeft het Hof het volgende vastgesteld:

Daarnaast blijkt uit artikel 23 van richtlijn 2008/48, gelezen in het licht van overweging 47 ervan, dat de keuze van de sancties die gelden voor inbreuken op de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen weliswaar aan de lidstaten wordt overgelaten, maar dat de aldus vastgestelde sancties doeltreffend, evenredig en afschrikkend moeten zijn. Dat betekent dat de strengheid van de sancties in verhouding dient te staan tot de ernst van de strafbaar gestelde feiten, met name door te verzekeren dat deze sancties een reële afschrikkende werking hebben, waarbij het algemene evenredigheidsbeginsel in acht dient te worden genomen (zie in die zin arrest van 9 november 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punten 61-63 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

V. Redenen waarom het ingediende verzoek om een prejudiciële beslissing volgens de verwijzende rechter relevant is voor de beslechting van het geding

22. Tijdens deze procedure is duidelijk vastgesteld dat het werkelijke bedrag van het jaarlijks kostenpercentage in de consumentenkredietovereenkomst niet werd vermeld, wat erop neerkomt dat dit percentage helemaal niet wordt vermeld en artikel 11, lid 1, punt 10, ZPK wordt geschonden. Dit leidt vervolgens ertoe dat de overeenkomst in haar geheel overeenkomstig artikel 22 ZPK ongeldig is.
23. Artikel 22 ZPK is in het nationale recht ingevoegd ter omzetting van artikel 23 van richtlijn 2008/48 en vormt een sanctie voor het geval dat consumentenkredietovereenkomsten niet aan de vereisten van deze richtlijn voldoen.
24. Volgens de Bulgaarse rechtspraak moet, wanneer de overeenkomst ongeldig is verklaard op grond van artikel 22 ZK, toepassing worden gegeven aan de gevolgen voor nietig verklaarde rechtshandelingen overeenkomstig artikel 26 ZZD. Als een overeenkomst nietig wordt verklaard, wordt zij geacht nooit rechtsgevolgen te hebben gehad en zijn de daarin vastgelegde vorderingen (subjectieve rechten) van de kredietgever – zowel met betrekking tot de hoofdsom als de andere kosten van het krediet – dus niet ontstaan.
25. Volgens een deel van de nationale rechtspraak vormt de vordering overeenkomstig artikel 23 ZPK tot terugbetaling van het nettokredietbedrag een specifieke vorm van een niet-contractuele verbintenis op grond van ongerechtvaardigde verrijking: een speciaal geval van artikel 55 ZZD, op grond waarvan „hij die iets zonder rechtsgrond heeft verkregen [...] verplicht [is] dit terug te geven”. Deze gevolgtrekking over de aard van de in artikel 23 ZPK bedoelde verplichting berust op de heersende opvatting dat

- als gevolg van de nietige consumentenkredietovereenkomst geen rechten en verplichtingen voor de partijen tot stand zijn gekomen en dat de verplichting om het kredietbedrag terug te betalen voortvloeit uit ongerechtvaardigde vermogensveranderingen.
26. In deze zin verwerft een derde partij aan wie de kredietgever zijn vorderingen uit hoofde van de consumentenkredietovereenkomst cedeert, geen vorderingen, aangezien deze bij de nietige overeenkomst helemaal niet tot stand zijn gekomen. Indien in de cessieovereenkomst niet uitdrukkelijk is bepaald dat ook de vordering overeenkomstig artikel 23 ZPK wordt gecedeerd, verkrijgt de cessionaris geen vordering op de kredietnemer met betrekking tot de hoofdsom die nog verschuldigd is aan de kredietinstelling als kredietgever.
 27. Er moet rekening mee worden gehouden dat in het Bulgaarse procesrecht het beginsel van partijautonomie van toepassing is op het kader waarbinnen de rechter moet oordelen over het door de partijen geldend gemaakte recht (in casu een vordering). De invoering van artikel 23 ZPK vormt een afwijking van dit beginsel, aangezien de rechter op grond daarvan ook uitspraak kan doen over een vordering die niet uitdrukkelijk bij hem is ingediend, aangezien de vordering na de nietigverklaring van een kredietovereenkomst verschilt van de vordering die voortvloeit uit een kredietovereenkomst die niet nietig is verklaard. De ingevoerde afwijking van de algemene beginselen van het nationale recht is bedoeld om dit recht in overeenstemming te brengen met het recht van de Unie, met name wat de omzetting van richtlijn 2008/48 betreft. Precies dit maakt een uitlegging van artikel 23 van deze richtlijn noodzakelijk, aangezien juist het begrip daarvan met betrekking tot de cessie van vorderingen van wezenlijk belang is voor de beslechting van de onderhavige en soortgelijke zaken waarin de schuldeiser zijn vordering aan een derde heeft overgedragen.
 28. De Bulgaarse rechter is gebonden aan de vaststellingen in het arrest van het Hof in zaak C-714/22, zodat voor de toepassing van de nationale regeling inzake de cessie en nietigheid van consumentenkredietovereenkomsten, welke regeling als sanctie voor een oneerlijke kredietgever is bedoeld, de strekking van artikel 23 van richtlijn 2008/48 moet worden verduidelijkt in samenhang met de uitlegging die reeds is gegeven met het antwoord op de tweede vraag in het arrest van het Hof in zaak C-714/22, meer bepaald in geval van cessie van de vordering van deze oneerlijke schuldeiser aan een derde cessionaris.
 29. De tweede prejudiciële vraag houdt verband met de eerste, maar gaat verder, aangezien zij zowel betrekking heeft op de gevallen van cessie en wijziging van schuldenaar als op de mogelijkheid om ingeval een partij bij een kredietovereenkomst, ongeacht welke partij dat is, door een ander wordt vervangen, alle in het nationale recht voorziene sancties op een vordering uit hoofde van deze overeenkomst toe te passen.

30. De verwijzende rechter is van oordeel dat niets eraan in de weg staat dat het Hof zijn eerdere in een prejudiciële procedure gewezen arrest uitlegt, aangezien dit een bron van het Unierecht vormt.

VI. VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING

31. Om deze redenen verzoekt de verwijzende rechter het Hof om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:
 1. Moeten artikel 10, lid 2, onder g), en artikel 23 van richtlijn 2008/48 alsook punt 2 van het dictum van het arrest van het Hof in zaak C-714/22 aldus worden uitgelegd dat in geval van cessie van vorderingen uit een consumentenkredietovereenkomst die later nietig is verklaard omdat het jaarlijkse kostenpercentage niet is vermeld, ook het recht om van de consument terugbetaling van de door hem als lening ontvangen hoofdsom te vorderen overgaat op de cessionaris, zonder dat dit in de overeenkomst van cessie uitdrukkelijk hoeft te zijn bepaald?
 2. Staat artikel 23 van richtlijn 2008/48 eraan in de weg dat indien bij een rechtsbetrekking die voortvloeit uit een consumentenkredietovereenkomst een partij is vervangen, de in het nationale recht tot omzetting van die richtlijn ingevoerde sancties worden opgelegd aan de latere schuldeisers/debiteuren in die rechtsbetrekking?